Socialförsäkringsutskottets betänkande

1982/83:10

om effektivare regler för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter (prop. 1982/83:60)

Propositionen

I proposition 1982/83:60 om effektivare regler för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter har regeringen (socialdepartementet) föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter.

I propositionen läggs fram förslag om åtgärder för att effektivisera det nuvarande systemet för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter. Åtgärderna är avsedda att tillämpas i avvaktan på att ett helt nytt system för debiteringen och uppbörden kan införas.

Ett genomförande av de föreslagna åtgärderna beräknas tillföra det allmänna (socialförsäkringsfonderna och staten) ett nettotillskott för åren 1983 och 1984 med ca 500 milj. kr. i ökade avgiftsinkomster och räntevinster genom snabbare avgiftsinbetalning.

Förslaget innebär i korthet följande.

En precisering och en utvidgning görs av arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet. Om en ny verksamhet startas, skall arbetsgivaren lämna uppgifter om beräknade löneutgifter under året så snart löneutgifterna har uppgått till 5 000 kr. När en pågående verksamhet utvidgas, skall uppgiftsskyldighet föreligga så snart löneutgifterna har uppgått till ett belopp som med mer än 50 000 kr. överstiger avgiftsunderlaget enligt den preliminära debiteringen. Skyldigheten att anmäla utvidgad verksamhet omfattar dock inte en ökning av löneutgifterna som inträffar under december månad utgiftsåret.

I större utsträckning än vad som nu gäller skall metoden med särskild beräkning av den preliminära avgiften användas. Syftet är att få en bättre överensstämmelse mellan den preliminära avgiften och den slutliga avgiften.

Kontrollen av arbetsgivaravgifterna förbättras. De preliminära avgifterna skall kontrolleras vid två tillfällen under utgiftsåret genom samkörningar (datamaskinella sambearbetningar) av arbetsgivarregistret och skattemyndigheternas källskatteregister. Samkörningsförfarandet får också användas för att kontrollera riktigheten av en anmälan om att arbetsgivarens verksamhet har upphört eller minskat. I fråga om de slutliga avgifterna skall arbetsgivarnas uppgifter om utbetalda löner kontrolleras genom en samkörning av arbetsgivarregistret och skattemyndigheternas register över kontrolluppgifter.

Tiden för debitering av preliminära avgifter förlängs för att riksförsäkringsverket skall hinna påföra de nya preliminära avgifter som har föranletts av samkörningarna.

Det införs påföljder för de arbetsgivare som underlåter att lämna föreskrivna uppgifter eller lämnar oriktiga uppgifter.

Några av de åtgärder som föreslås kräver lagändringar. De nya bestämmelserna avses träda i kraft den 1 januari 1983.

Det i propositionen intagna lagförslaget är följande.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter[1]

dels att 19, 21 och 23 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 34 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
19 §[2]	
Den preliminära avgiften skall erläggas under utgiftsåret enligt debitering. Beräknas arbetsgivaravgiften uppgå till högst ettusen kronor skall preliminär avgift debiteras endast om riksförsäkringsverket finner skäl till det eller om arbetsgivaren begär det.	
Avgiften debiteras i en gemensam post, vilken avrundas till närmast lägre hela krontal, som utan att öretal uppkommer är jämnt delbart med antalet inbetalningstillfällen.	
Den preliminära avgiften skall inbetalas med lika belopp senast den 18 i envar av månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december *eller, vid debitering under utgiftsåret, i de av dessa månader som infaller under återstoden av året.*	Den preliminära avgiften skall inbetalas med lika belopp senast den 18 i envar av månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december. *Om den preliminära avgiften debiteras under utgiftsåret men före november månads utgång, skall avgiften inbetalas med lika belopp vid de uppbördstillfällen som infaller under återstoden av året. Debiteras avgiften senare än nyss sagts, skall den inbetalas senast den 18 februari året efter utgiftsåret. En preliminär debitering får dock inte göras efter den 15 januari året efter utgiftsåret.*

[1] Lagen omtryckt 1974:938.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1981:696.
[2] Senaste lydelse 1980:314.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

Även utan debitering får preliminär avgift, för att nå bättre överensstämmelse med den beräknade slutliga avgiften, erläggas under utgiftsåret eller efter utgången därav.

21 §

Påförd preliminär avgift må för vinnande av bättre överensstämmelse med den påräkneliga slutliga avgiften genom jämkning bestämmas att utgå med annat belopp, därest detta över- eller understiger den påförda preliminära avgiften med minst en femtedel av densamma. Jämkning må ske även i annat fall än nyss är sagt, om ändringen av den påförda preliminära avgiften skulle bliva mer betydande eller annan särskild omständighet föreligger.

Jämkning *må icke* verkställas efter *utgiftsårets utgång med mindre* den preliminära avgiften därigenom *nedsättes*. Ansökan om sådan jämkning skall av *arbetsgivare ingivas* före utgången av april månad året *näst* efter utgiftsåret.

Jämkning *får inte* verkställas efter *den 15 januari året efter utgiftsåret om inte* den preliminära avgiften därigenom *blir nedsatt*. Ansökan om sådan jämkning skall *ges in av arbetsgivaren* före utgången av april månad året efter utgiftsåret.

23 §

Arbetsgivare, vilkens löneutgifter för år räknat överstiga eller kunna beräknas komma att överstiga femtusen kronor, är skyldig att snarast till riksförsäkringsverket göra anmälan därom.

En arbetsgivare, som inte har påförts preliminär avgift för utgiftsåret, skall för påförande av sådan avgift lämna uppgift till riksförsäkringsverket om sina beräknade löneutgifter senast vid utgången av månaden efter den då löneutgifterna, räknat från utgiftsårets början, sammanlagt har uppgått till minst 5 000 kronor.

En arbetsgivare, som har påförts preliminär avgift för utgiftsåret, skall lämna uppgift om sina beräknade löneutgifter senast vid utgången av månaden efter den då de faktiska löneutgifterna har uppgått till ett belopp som med mer än 50 000 kronor överstiger det avgiftsunderlag som har legat till grund för den senaste debiteringen av hans preliminära avgift. Vad som nu har sagts gäller dock inte om detta belopp har uppnåtts efter utgången av november månad utgiftsåret.

Uppgift enligt första och andra styckena lämnas på fastställd blankett.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	34 a §
	Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet till en myndighet lämnar oriktig uppgift om förhållanden, som har betydelse för hans skyldighet att betala preliminär eller slutlig avgift, eller underlåter att lämna föreskriven uppgift av sådant slag, döms till böter, om gärningen ej är belagd med straff i skattebrottslagen (1971:69).
	I ringa fall döms ej till ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av propositionen

I motion 1982/83:57 av Rune Torwald (c) och Karl-Eric Norrby (c) hemställs att riksdagen medger att småföretagare, som enligt bokföringslagen är befriade från skyldighet att upprätta årsbokslut, får rätt att lämna sin arbetsgivaruppgift samtidigt med deklarationen.

I motion 1982/83:76 av Göte Jonsson m. fl. (m) hemställs:

1. att riksdagen avslår förslaget i proposition 1982/83:60 såvitt avser införande av ett sjunde uppbördstillfälle,

2. att riksdagen i vad gäller angelägenheten av att snarast få fram ett nytt system för debitering och uppbörd, som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden 1981/82

I motion 1981/82:465 av Göte Jonsson (m) hemställs att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som anförs i motionen beträffande indexuppräkning av beloppsgränserna i vad avser skyldighet för arbetsgivare att erlägga arbetsgivaravgift enligt 19 kap. 1 § fjärde stycket lagen om allmän försäkring.

I motion 1981/82:474 (motivering i motion 1981/82:473) av Gullan Lindblad (m) och Göthe Knutson (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär utredning om borttagande av socialförsäkringsavgifterna för ungdomar i lärlingsutbildning.

I motion 1981/82:736 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. (m) hemställs att riksdagen antar följande förslag till lag om ändring i lagen

om beräkning av pensionsgrundande inkomst att gälla fr. o. m. inkomståret 1982:

Nuvarande lydelse	*Motionärernas förslag*
	4 §
Vid bestämmande– – – – – – – – – –gälla följande.	
Värdet av– – – – – – – – – –första stycket.	
Vid beräkning– – – – – – – – – –ettusen kronor.	
Riksförsäkringsverket får– – – – – – – – – –av rörelse.	
Vid beräkning av inkomst av annat förvärvsarbete *får* från inkomst av *en viss förvärvskälla inte dras av* underskott *i annan förvärvskälla.*	Vid beräkning av inkomst av annat förvärvsarbete *skall* från inkomst av *jordbruksfastighet eller rörelse avdragas* underskott *under beskattningsåret å sådan jordbruksfastighet som brukats av den försäkrade och underskott i rörelse.*

Utskottet

Inledning

I förevarande proposition föreslås vissa åtgärder i syfte att effektivisera det nuvarande systemet för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter. Bakgrunden till förslagen är ett av socialavgiftsutredningen (S 1981:04) framlagt delbetänkande (Ds S 1982:3), Översyn av debitering och uppbördssystemet för arbetsgivaravgifter, vari föreslås att vissa brister i nuvarande system skall motverkas genom temporära, mindre omfattande åtgärder. Utredningen har för avsikt att under år 1983 avlämna ett betänkande med förslag till ett nytt system för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter. De nu föreslagna åtgärderna, som skall träda i kraft den 1 januari 1983, är således avsedda att tillämpas i avvaktan på att ett helt nytt system för debiteringen och uppbörden kan införas. Ett genomförande av förslagen beräknas i propositionen tillföra det allmänna ett nettotillskott för åren 1983 och 1984 med ca 500 milj. kr. i ökade avgiftsinkomster och räntevinster genom snabbare avgiftsinbetalning.

Utskottet behandlar i detta sammanhang motion 1982/83:76 av Göte Jonsson m. fl. såvitt avser yrkande 2. Motionärerna begär ett tillkännagivande om angelägenheten av att snarast få fram ett nytt system för debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter.

Mot bakgrund av att socialavgiftsutredningen aviserat ett förslag om ett nytt system redan till nästa år anser utskottet att någon riksdagens åtgärd med anledning av motion 76 yrkande 2 inte är påkallad.

Utskottet behandlar nedan under skilda rubriker de olika förslagen i propositionen och övriga motionsyrkanden som föranletts av propositionen. Vidare behandlar utskottet tre motioner från den allmänna motionstiden vid

riksmötet 1981/82, vilka tar upp olika frågor rörande socialförsäkringsavgifter.

Arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet

Bestämmelser om debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter återfinns i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, AVGL. Enligt 23 § i nämnda lag är en arbetsgivare, vars löneutgifter för år räknat överstiger eller kan beräknas överstiga 5 000 kr., skyldig att snarast anmäla detta till riksförsäkringsverket. Arbetsgivaren är dock inte skyldig att i anmälan ange hur stora löneutgifterna kan beräknas bli. Sådan skyldighet föreligger endast om riksförsäkringsverket enligt 22 § AVGL anmanar arbetsgivaren därtill.

I propositionen föreslås att en tidigare oregistrerad arbetsgivare, vars löneutgifter faktiskt har uppgått till minst 5 000 kr., skall vara skyldig att anmäla detta till riksförsäkringsverket och samtidigt uppge hur stora löneutgifterna kan beräknas bli under utgiftsåret. Anmälan skall göras senast under månaden efter den då löneutgifterna har uppgått till minst 5 000 kr. Vidare föreslås i propositionen en uppgiftsskyldighet även för utvidgad verksamhet. Sålunda föreslås att en tidigare registrerad arbetsgivare skall göra anmälan till riksförsäkringsverket när löneutgifterna med mer än 50 000 kr. överstigit avgiftsunderlaget enligt den preliminära debiteringen. I anmälan, som skall göras senast under månaden efter den då löneutgifterna ökat på angivet sätt, skall också anges hur stora löneutgifterna kan beräknas bli under utgiftsåret. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten omfattar emellertid av praktiska skäl inte den ökning av löneutgifterna som kan inträffa under december månad utgiftsåret.

Utskottet biträder propositionens förslag i nu behandlade delar.

Debitering och uppbörd av preliminär avgift

Arbetsgivare betalar under utgiftsåret preliminär avgift i avräkning på slutlig avgift. Preliminär avgift beräknas och debiteras av riksförsäkringsverket. Sådan debitering kan ske längst t. o. m. utgiftsårets utgång. Den preliminära avgiften skall inbetalas med lika belopp vid sex uppbördstillfällen under utgiftsåret, nämligen senast den 18 i envar av månaderna februari, april, juni, augusti, oktober och december. Vid debitering under utgiftsåret skall avgiften betalas in vid de uppbördstillfällen som infaller under återstoden av året.

I propositionen föreslås att tiden för debitering av preliminär avgift förlängs till mitten av januari året efter utgiftsåret och vidare att ett sjunde uppbördstillfälle införs med senaste betalningsdag den 18 februari året efter utgiftsåret.

Motionärerna i motion 1982/83:76 av Göte Jonsson m. fl. begär i yrkande 1 att propositionens förslag om införande av ett sjunde uppbördstillfälle avslås. Enligt motionärernas mening skulle förslaget medföra ytterligare arbetsbelastning på företagen under den del av året då uppgiftslämnandet är som störst. Vidare är risken för felaktigheter stor eftersom arbetsgivaren då skall göra tre inbetalningar i februari månad, nämligen kvarstående avgift för tidigare utgiftsår, preliminär avgift för året före utgiftsåret och preliminär avgift för utgiftsåret. Motionärerna anför slutligen att eftersom något sjunde uppbördstillfälle inte finns på skatteområdet bör något sådant inte heller införas beträffande avgifter.

Såsom anförts i propositionen kan det med ett utökat kontrollförfarande befaras att riksförsäkringsverket med nuvarande tidsgräns får svårt att hinna debitera nya avgifter för de arbetsgivare, vilkas preliminära avgifter visat sig vara för låga. Därigenom skulle betydande ränteförluster för det allmänna kunna uppstå till följd av senarelagda inbetalningar. Mot denna bakgrund anser utskottet att de i motionen framförda synpunkterna inte utgör skäl att frångå propositionens förslag i nu berörda delar. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motion 76.

Påföljder m. m.

Straffrättslig påföljd enligt AVGL finns endast beträffande skyldighet att vid arbetsgivaruppgift foga en kontrolluppgift för beräkningen av pensionsgrundande inkomst. Vid uppsåtlig eller grovt oaktsam underlåtelse härvidlag kan arbetsgivaren dömas till böter. Skattebrottslagen kan bli tillämplig på avgiftsområdet när det gäller arbetsgivares skyldighet enligt 5 § AVGL att lämna arbetsgivaruppgift. Vid underlåtenhet i nämnda hänseende kan arbetsgivaren dömas för skattebedrägeri eller vårdslös skatteuppgift.

I syfte att ge eftertryck åt arbetsgivarens skyldighet att anmäla nystartad eller utvidgad verksamhet föreslås i propositionen att en straffrättslig bestämmelse härom införs. Bestämmelsen skall avse arbetsgivare som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet till myndighet lämnar oriktig uppgift om förhållande som har betydelse för hans skyldighet att erlägga arbetsgivaravgift eller preliminär avgift eller underlåter att lämna föreskriven uppgift av sådant slag.

Propositionen i nu behandlad del har inte föranlett något motionsyrkande, och utskottet biträder förslaget.

Mot de delar av propositionen som utskottet i det föregående inte tagit upp till särskild behandling har utskottet inte haft något att erinra.

Övriga motionsyrkanden

En arbetsgivare skall enligt 6 § AVGL avlämna arbetsgivaruppgift före utgången av januari månad året efter utgiftsåret.

Rune Torwald och Karl-Eric Norrby begär i motion 1982/83:57 att riksdagen beslutar att småföretagare, som enligt bokföringslagen är befriade från skyldighet att upprätta årsbokslut, får rätt att lämna sin arbetsgivaruppgift samtidigt med deklarationen. Motionärerna anför att många mindre företagare anser att arbetsgivaruppgiften är så svår att fylla i att de anlitar sin deklarationsmedhjälpare även för att upprätta och inge arbetsgivaruppgiften. Följden blir att arbetsgivaruppgiften inges samtidigt med deklarationen och företagaren påförs förseningsavgift. Detta är enligt motionärernas mening otillfredsställande. Dessutom, anför motionärerna, borde de eventuella olägenheter som förslaget tidigare kan ha medfört för taxeringsarbetet numera ha bortfallit eftersom taxeringsperioden har förlängts betydligt.

Enligt vad utskottet erfarit är frågor om arbetsgivaruppgiftens fortsatta existens och om tidpunkten för dess eventuella inlämnande föremål för överväganden inom socialavgiftsutredningen. Utredningen har för avsikt att redovisa resultatet av sitt arbete under nästkommande år. Med hänsyn till det anförda anser utskottet att någon riksdagens åtgärd med anledning av motion 57 nu inte är påkallad.

Vid bestämmande av avgiftsunderlaget för arbetsgivaravgifter skall enligt 2 kap. 4 § lagen (1981:691) om socialavgifter bortses från sådana ersättningar som för en arbetstagare inte uppgått till 500 kr.

I motion 1981/82:465 av Göte Jonsson erinras om att ovannämnda beloppsgräns för skyldighet att erlägga arbetsgivaravgift har varit densamma sedan år 1973. Under den tid som förflutit sedan dess har värdet av beloppet påverkats i stor utsträckning genom inflationen, vilket har medfört ökad arbetsbelastning och ökade kostnader för de arbetsgivare som haft anställda för tillfälligt arbete. Det har även medfört merarbete för berörda myndigheter. Motionären anser det angeläget att en indexuppräkning av beloppsgränsen görs och han begär ett tillkännagivande härom.

Utskottet vill erinra om att pensionskommittén övervägde frågan om en höjning av beloppsgränsen för arbetsgivaravgifter med hänsyn till penningvärdesutvecklingen. I betänkandet (SOU 1977:46), Pensionsfrågor m. m., framgår dock att kommittén avvisade tanken på en sådan höjning eftersom den torde få åtföljas av en motsvarande höjning av gränsbeloppet på förmånssidan. Under beredningen av betänkandet övervägdes frågan ånyo. I proposition 1980/81:178 om förenklade regler för socialförsäkringsavgifter m. m. anförde dåvarande departementschefen att hon inte var beredd att förorda en sådan inskränkning av möjligheterna att förvärva förmåner som en höjning av beloppsgränsen för avgiftsskyldighet skulle medföra. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det nu inte finns skäl att på nytt överväga denna fråga och utskottet avstyrker därför bifall till motion 465.

Riksdagen beslutade under våren 1980 att anordna en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning. Försöksverksamheten regleras genom en särskild förordning och den skall pågå fram till den 1 juli 1983. Skolöverstyrelsen följer verksamheten och skall redovisa erfarenheterna av den för

regeringen senast den 1 september 1983. Den gymnasiala lärlingsutbildningen är konstruerad så att en elev i gymnasieskolan även är anställd hos ett företag. Socialavgifter skall följaktligen erläggas för inkomsten.

I motion 1981/82:474 av Gullan Lindblad och Göthe Knutson begärs en utredning om borttagande av socialförsäkringsavgifterna för ungdomar i lärlingsutbildning. Motionärerna anför att det av hittills framlagda rapporter rörande försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning framgår att antalet ungdomar i sådan utbildning är relativt litet, trots ett uttalat intresse från såväl elever som företagare. Enligt motionärernas mening utgör socialförsäkringsavgifterna ett stort hinder för företagens engagemang inom lärlingsutbildningen. Många småföretagare som varit intresserade av att anställa lärlingar har tvingats avstå på grund av de höga kostnaderna för socialförsäkringsavgifter. Motionärerna ställer sig undrande till varför socialförsäkringsavgift måste utgå för ungdomar i lärlingsutbildning, när dessa ungdomar i andra hänseenden betraktas som vanliga gymnasiestuderande.

Utbildningsutskottet har i sitt betänkande UbU 1982/83:5 behandlat två motioner som syftat till att elever i gymnasial lärlingsutbildning inte skall betraktas som anställda. Utbildningsutskottet har med hänvisning till att försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning inte är utvärderad inte ansett det lämpligt att nu ändra reglerna för verksamheten i berört hänseende och således avstyrkt bifall till motionerna.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att man även beträffande den i motion 474 väckta frågan bör avvakta den aviserade utvärderingen av försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motion 474.

Under föregående riksmöte behandlade riksdagen proposition 1981/82:10 om ändrade avdragsregler för egenavgifter m. m. I propositionen föreslogs bl. a. att kvittningsrätten vid beräkning av inkomst av annat förvärvsarbete än anställning, dvs. att underskott i en rörelse får kvittas mot överskott i en annan rörelse och likaså underskott i en jordbruksfastighet mot överskott i en annan jordbruksfastighet, skulle slopas fr. o. m. år 1982. Riksdagen biföll propositionen (SkU 1981/82:9, rskr 51).

Motionärerna i motion 1981/82:736 av förste vice talmannen Ingegerd Troedsson m. fl. tar upp frågan om kvittningsrätt mellan förvärvskällor vid beräkning av egenavgift. Enligt motionärernas mening leder det kvittningsförbud som införts fr. o. m. i år till att egenföretagare som inte kan slå ihop skilda verksamhetsgrenar till en förvärvskälla missgynnas genom att egenavgifterna blir för höga. I motionen begärs såväl att den tidigare gällande kvittningsrätten återinförs som att den även utvidgas till att gälla mellan inkomstslagen jordbruksfastighet och rörelse. I enlighet härmed begär motionärerna att riksdagen antar ett i motionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen om beräkning av pensionsgrundande inkomst att gälla fr. o. m. inkomståret 1982.

Vid föregående riksmöte avslog riksdagen vid behandlingen av proposition 1981/82:10 en motion med samma syfte som den nu aktuella. I sitt yttrande till skatteutskottet SfU 1981/82:1 y anförde socialförsäkringsutskottet att det inte kunde godtas att en försäkrads framtida pension skulle kunna begränsas genom möjligheter till kvittning vid beräkningen av den pensionsgrundande inkomsten, och utskottet avstyrkte bifall till motionen. Skatteutskottet följde socialförsäkringsutskottet i betänkande SkU 1981/82:9.

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sin tidigare uppfattning och avstyrker bifall till motion 736.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *nytt system för debitering och uppbörd*
   att riksdagen avslår motion 1982/83:76 yrkande 2,
2. beträffande *debitering och uppbörd av preliminär avgift*
   att riksdagen med bifall till proposition 1982/83:60 och med avslag på motion 1982/83:76 yrkande 1 antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter, såvitt avser förslag till ny lydelse av 19 och 21 §§,
3. beträffande *arbetsgivarnas uppgiftsskyldighet m. m.*
   att riksdagen med bifall till propositionen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om socialavgifter i de delar som inte berörts under moment 2 ovan,
4. beträffande *tidpunkt för avlämnande av arbetsgivaruppgift*
   att riksdagen avslår motion 1982/83:57,
5. beträffande *beloppsgränsen för skyldighet att erlägga arbetsgivaravgifter*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:465,
6. beträffande *socialförsäkringsavgifter för ungdomar i lärlingsutbildning*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:474,
7. beträffande *kvittningsrätt vid beräkning av pensionsgrundande inkomst*
   att riksdagen avslår motion 1981/82:736.

Stockholm den 9 december 1982

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Gösta Andersson (c), Allan Åkerlind (m), Lars-Åke Larsson (s), Ulla Johansson (s), Lena Öhrsvik (s), Siri Häggmark (m), Karin Israelsson (c), Karin Nordlander (vpk), Nils-Olof Gustafsson (s), Barbro Nilsson i Visby (m), Ingegerd Elm (s), Inger Hestvik (s) och Rune Backlund (c).

Reservation

Nils Carlshamre, Allan Åkerlind, Siri Häggmark och Barbro Nilsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 10 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motion 736." bort ha följande lydelse:

I en avvikande mening till utskottets yttrande SfU 1981/82:1 y avstyrkte utskottets moderata ledamöter propositionens förslag om kvittningsförbud och ansåg att nettot av en försäkrads sammanlagda verksamhet borde ligga till grund för beräkningen av förmåner och avgifter. Skatteutskottets moderata ledamöter följde upp denna avvikande mening i en reservation till betänkandet SkU 1981/82:9. I reservationen anfördes bl. a. att argumentet att en företagares ATP-skydd skulle försämras med bibehållen kvittningsrätt skall ses i belysning av att företagaren då får betala egenavgift med drygt 33 % av inkomsten för ett skydd som enligt riksdagsbeslut skall kosta ca 10 %.

Förslaget i motion 1981/82:736 följer den förenämnda reservationen. Utskottet anser att de synpunkter som anförts i motionen utgör skäl för riksdagen att frångå sin tidigare ståndpunkt i frågan. Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till motion 736.

dels att utskottet under moment 7 bort hemställa

7. beträffande *kvittningsrätt vid beräkning av pensionsgrundande inkomst*
   att riksdagen med bifall till motion 1981/82:736 antar följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lagförslag

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse	*Reservanternas förslag*
4 §	
Vid bestämmande----------gälla följande.	
Värdet av----------första stycket.	
Vid beräkning----------ettusen kronor.	
Riksförsäkringsverket får----------av rörelse.	
Vid beräkning av inkomst av annat förvärvsarbete *får* från inkomst av *en viss förvärvskälla inte dras* av underskott *i annan förvärvskälla.*	Vid beräkning av inkomst av annat förvärvsarbete *skall* från inkomst av *jordbruksfastighet eller rörelse avdragas* underskott *under beskattningsåret å sådan jordbruksfastighet som brukats av den försäkrade och underskott i rörelse.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas första gången vid bestämmande av pensionsgrundande inkomst för år 1982.

Särskilda yttranden

Nils Carlshamre, Allan Åkerlind, Siri Häggmark och Barbro Nilsson (alla m) har avgivit två yttranden.

1. Uppbörd av preliminär avgift

Vi delar uppfattningen i motion 1982/83:76 att ett sjunde uppbördstillfälle, i februari, kommer att öka företagens arbetsbelastning och risken för felaktigheter. Det står emellertid också klart, att ett uppbördstillfälle senare än den 15 januari är en nödvändig förutsättning för att övriga föreslagna åtgärder för effektivare debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter skall få avsedd effekt. Mot dessa övriga åtgärder har motionärerna ingen invändning. Vi finner det angeläget att, i samband med det arbete som bedrivs av socialavgiftsutredningen, nya försök görs att finna effektiva former för uppbörd och debitering utan de olägenheter som nödvändigtvis måste följa med ett uppbördstillfälle just i februari månad.

2. Beloppsgränsen för skyldighet att erlägga arbetsgivaravgift

Beloppsgränsen för skyldighet att erlägga arbetsgivaravgift, 500 kr, är oförändrad sedan 10 år. Vi delar uppfattningen i motion 1981/82:465 att denna gräns bör räknas upp i förhållande till penningvärdets förändring. Det är emellertid uppenbart att en sådan uppräkning knappast kan ske utan konsekvenser på förmånssidan. Något förslag till sådan konsekvensändring föreligger inte och kan knappast framläggas utan viss utredning. Det är därför inte möjligt att nu biträda motionärens förslag om ändrad beloppsgräns, men vi vill betona vikten av att nödvändiga justeringar görs på både avgifts- och förmånssidan innan inflationen gjort gällande regler helt orealistiska.